

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, ΣΑΒΑΤΟ, 11 ΤΟΥ ΦΕΒΡΑΡΙΟΥ 1912

ΑΡΙΘΜΟΣ 466

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕΝ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗ ΑΛΗΘΕΙΑ
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Α. Ε. Κουβέντες — 'Ο Πειραιάς.

ΙΔΑΣ. Έλληνοβουλγαρικά (τέλος).

ETTORE MOSCHINO. Τριστάνος και 'Ιζόλδη (μεταφρ.
Ν. Ποριώτης) συνέχεια.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ. Πολιτική 'Επιθεώρηση.

Γ. Ν. ΠΟΛΙΤΗΣ. Κριτικά σημειώματα — 'Ιδα: «Όσοι
ζωντανοί»,

Α. Τ. Χαραυγή.

Α. ΤΡΑΝΟΣ. Φιλελεύθεροι (Δ').

Σ. ΣΚΙΠΗΣ. Τα «Δυο αδέρφια» του Ψυχάρη (τέλος).

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ. — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΙΔΑ: ΟΣΟΙ ΖΩΝΤΑΝΟΙ

Ἡ ξεχωριστὴ ἀτομικότητα τοῦ συγγραφέα, νὰ δ, τι
πρῶτα πρῶτα διαφέρει τὸν κριτικόν. Μέσ' ἀπὸ τίς
γραμμὰς θὰ διαβάσῃ, ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸν τεχνίτη θὰ
θελήσῃ τὸν ἄνθρωπον νὰ βρῇ. Δὲν πολυσκοτίζεται
γιά μιὰ τυχαία καλλιτεχνικὴ ἐπιτυχία ἑνὸς ἄνθρω-
που κοινοῦ, ποῦ — τὸ ξέρει — στείρα θὰ μείνῃ σὰν
τὴ στείρα τὴν ψυχὴν του. Ὅμως πάντα τὸ πρῶτον
τοῦ μέλημα θὰ εἶναι ν' ἀνακαλύψῃ ἔστω καὶ λίγα
μονάχα λαμπυρίσματα ποῦ θὰ μπορέσουν ἀργότερα
νὰ δώσουν μιὰ δυνατὴ προσωπικότητα. Ὅπου μιὰ
τέτοια φλόγα ζωῆς αἰώνιας πούθενά δὲ φωτίζει τὸ
ἔργον, ὁ συγγραφέας εἶναι χαμένος, κ' ἡ ἐπιεικέστερη
κρίσις, μιὰ καταφρονετικὴ σιωπὴ.

Τί χαρὰ ὅμως γιά τὸν κριτικόν σὰ νοιώθῃ
κάτω ἀπὸ τίς σελίδας ἑνὸς βιβλίου σὰν κάτω
ἀπὸ ἕναν πέπλον, μιὰ ψυχὴν ν' ἀνασαίνει — ἕνα κορ-
μὶ ποῦ ἀναταράσσεται, ποῦ κουνιέται, ποῦ τρεμοσα-
λεύει. Σὰ λέπια ξεφλουδίζονται καὶ πέφτουν τότες οἱ
λέξεις, οἱ συλλογισμοί, κάθε ὑλικὸ ἐμπόδιον, ἡ ἴδια ἡ

ζωὴ σου μιλάει μὲ τὸ στόμα της, καὶ ἀναπνέει κα-
θαρὸ ἀέρα, ἥλιο, φῶς. Πόσο ἀνάξιος θὰ δειχνόσουν,
ἂ σὲ μιὰ τέτοια περίστασις οἱ μικρὲς τοῦ ἔργου ἀ-
δυναμίες (ποῦ εἶναι σὰν ἡ ζηλόφτονη ἐκδίκησις τῆς
Φύσεως ἀγνάντια στὸ ἀνθρώπινον μεγαλεῖον) δὲν κα-
τωρθώσανε νὰ σοῦ ἀφήσουν ἀνάλλαχτη μιὰ τέτοια
ἐντύπωσις. Θέλεις νὰ κατακρίνῃς τὴν ἀνεπάρκειαν
μερικῶν ἰσχυρισμῶν, τὴν ἀντίφασιν σὲ μερικὰς γνώ-
μες, καὶ νομίζεις πῶς καταδικάζεις μ' αὐτὰ τὸ συ-
γγραφέα, καὶ δὲ βλέπεις πῶς ἔλη ἡ καταδίκη πέφτει
ἀπάνω σου, κοντόθωρον κριτὴν, ἐσένα ποῦ ὁ στενὸς σου
ὁ ψυχικὸς κόσμος, ἀνήμερος ν' ἀνοιχτῇ σὲ μιὰ
γενικὴ ἐπισκόπησιν, σκοντάφτει πάντα σὲ ἀσήμαντες
μικρότητες; «Εἰν' ἀδύνατον νὰ μὴν πιστέψῃς πῶς
ἔχεις νὰ κάνῃς μὲ Θεῶν τέκνα, ἀκόμα καὶ ἂ, σὰ μι-
λᾷς, οἱ ἰσχυρισμοί τους δὲν εἶναι πιθανοί καὶ ἀναν-
τίρρητοι».

Οἱ ξεχωριστοὶ ἄνθρωποι ἔρχονται στὴ ζωὴ μὲ
μιὰ βούλα στὸ μέτωπόν τους. Ἀμέσως τοὺς γνωρί-
ζεις. Δὲν εἶναι κείνοι ποῦ κουλουριάζονται καὶ σέρ-
πονται καὶ βάζουν ὅλα τους τὰ δυνατὰ γιὰ νὰ φτά-
σουνε κάπου. Δὲν τὴ ζητᾷ τὴν ὑπεροχὴν. Τοὺς δό-
θηκε. Καὶ πολλὰς φορές τοὺς βαραίνει σὰν ἕνα χρέος
ἀγνάντια στὴ ζωὴν. Καὶ σὲ στιγμὰς λιγοψυχίας, δταν
αἰσθάνονται τὴ δυσαναλογία τοῦ πόθου τους μὲ τὴν
πραγματικότητά, τότες ὀνειρεύονται μιὰ ἡσυχὴ ζωὴν
μετρημένην, μιὰ ζωὴν ἀνθρώπων κοινῶν, χωρὶς με-
γάλους πόνους καὶ χωρὶς μεγάλας χαρὰς, μιὰ ζωὴν
ἀπόμερν. «Κρίμα νὰ μὴν **μποροῦμε** νὰ τοὺς ἀκο-
λουθήσουμε καὶ μεῖς» ξεφωνίζει ὁ Ἰδᾶς σὲ μιὰ ὥρα
ἐσωτερικῆς ἀνημπορίας, μιλῶντας γιὰ κάτι τέτοιους
μικροὺς ἀνθρώπους. Γιατὶ τὸ ξέρει «πῶς τὰ κύματα
τῆς αἰωνιότητος ἀναβλύζουν ἀπὸ τὰ βάθη τὰ ἀγνώ-
ριστα τῆς ψυχῆς του», τὸ ξέρει πῶς **αὐτὸς εἶναι**
κάτι. Καὶ εἴτε ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους εἴτε καὶ
μακριὰ τους, θὰ εἶναι πάντα ὁ **νικητής**, ὁ νικητὴς
γιατὶ κατῴρθωσεν νὰ εἶναι ὁ **μοναχός**, δημιουργών-
τας μιὰ προσωπικότητα καὶ δίνοντας μιὰ δικήν του
ξεχωριστὴ θεωρίαν, ἕνα πνευματικὸ ἄρωμα στῆς κοινῆς
ζωῆς τὸ ἀχρωμὸ καὶ ἀμύριστον ὑλικόν.

Νὰ νοιώθῃς πῶς δίνεις στὸν ἄμορφον τὸν ὄγκον
μιὰ δικήν σου μορφήν καὶ νὰ πιάνῃς τὴν κρυφὴ οὐ-
σία τῶν πραγμάτων — νὰ καταλαβαίνῃς, σημαίνει νὰ
δημιουργῇς. Δημιουργεῖς καὶ πιάνεις τὸν ἑαυτὸν σου.
Τί περισσότερο μπορεῖ νὰ δοθῇ σ' ἕναν ἄνθρωπον,
καὶ τί μπορεῖ πάρα πάνω νὰ ποθήσῃ; Καὶ τί σημα-